

tom zmysle, že by tu nemala oprávnenosť pôsobiť aj druhá socialistická strana, ktorou je a chce byť Strana práce. Že naše stanovisko je správne, ukáže budúcnosť a blížiaci sa voľby.

Slovenský národný archív Bratislava, f. Sociálna demokracia na Slovensku, a. j. 28.

Dokument č. 47

Aprílová dohoda – „Záznam o dohode Predsedníctva DS Slovenska.“

I.

O niektorých politických, organizačných a osobných opatreniach na Slovensku.

Vedenie DS v snahe odstrániť náboženskú neznášanlivosť v národe a majúci na zreteli dôležitosť jednoty dnešných časoch a vo vedomí svojej zodpovednosti za šťastný vývoj národných vecí slovenských ako i Česko-slovenskej republiky, rozhodlo sa so všetkým svojim úsilím prispieť k tomu, aby boli odstránené dosavadné náboženské nezhody. Za týmto účelom sa uznieslo na týchto opatreniach:

1. V záujme dobrého spolunažívania a zhody bude na zodpovedných miestach nahradzovať osoby nábožensky neznášanlivé, osobami nábožensky znášanlivými.
2. Aby táto línia strany bola slovenskej verejnosti jasne dokumentovaná, užší výkonný výbor strany vydá ohlas, v ktorom budú jednotlivé body dohody verejnosti oznámené a primerane vysvetlené.
3. Pokiaľ sa týka výchovy školskej i mimoškolskej vedenie strany je toho názoru, že sa línia strany stotožňuje s názorom kresťanských cirkví, najmä cirkvi katolíckej, a toto stanovisko bude DS presadzovať v rámci ústnosti na terajšiu politickú situáciu.

II.

Ustanovenie užšieho predsedníctva strany

Ustanoví sa užšie predsedníctvo strany: Jeho členovia budú: p. a pp.: kanonik Cvinček, dr. Ivan Pietor, dr. Bugár, Ing. Fillo, dr. Böhm, dr. Kempný, Ján Ursíny a dr. Hodža, ktorí si môžu určovať nástupcu ad hoc. Užšie predsedníctvo bude usmerňovať a dávať nielen ideovú náplň, ktorá bude vyhovovať národnému a náboženskému presvedčeniu väčšiny národa, ale i organizačne a taktiež smernice pre postup a postoj strany v politickom živote na Slovensku a jej zameranie v rámci politického diania v ČSR. Ďalej bude užšie predsedníctvo rozhodovať o opatreniach osobného a vecného rázu v strane, menovite pokiaľ ide o realizovanie, resp. výklad tejto dohody.

III.

Zostavenie kandidátskych listín

Užšie predsedníctvo deleguje dvoch členov do každého volebného kraja, ktoré budú spolupôsobiť pri zostavovaní kandidátnych listín a podľa pokynov užšieho predsedníctva a vplývať na to, aby sa na kandidátne listiny dostali vhodné osoby, označené užším predsedníctvom a najmä, aby bol zachovaný celkový pomer medzi rím.(sko) kat.(olíkm) a

evanjelikmi 2:1. Pri určení kandidátov v 9 volebných krajoch bude zásadou, že prvý kandidát bude katolík v 6 volebných krajoch a evanjelik v 3 volebných krajoch podľa určenia užšieho predsedníctva. O stanovení poradia na ďalšie miesta platí zásada, že budú obsadzované striedavo, t. j. 2 katolíci a 1 evanjelik. Z tejto zásady je prípustná výnimka s ohľadom na význam kandidáta. Prípadné korektúry vzhľadom na zachovanie zmieneneho pomeru medzi rím.(sko) kat.(olíkmí) a evanjelikmi môže byť prevedené tiež v druhom skrutíniu. Obdobný postup platí i pre voľby do SNR.

IV.

Prijíma sa zásada, aby vo všetkých orgánoch bola dodržiavaná zásada v pomere rím.(sko) kat.(olíkmí) a evanjelikmi 7:3, s výnimkou pre kraje prevažne katolíckej alebo evanjelickej. Táto zásada bude sa uskutočňovať postupne pri reorganizáciách okresných a miestnych výborov strany. Čo sa týka vyšších orgánov strany, bude uskutočnená pri mimoriadnom zjazde, ktorý bude zvolaný do konca októbra 1946.

V.

Uvedená zásada pomernosti 7:3 bude sa uskutočňovať vo všetkých hospodárskych, finančných a záujmových organizáciách a inštitúciách, podnikoch, na ktoré ma strana vplyv, ako napr. u bánk, družstiev, rôznych priemyselných podnikov a (po)ďľa možnosti sa táto zásada uplatňovať aj v úradoch a inštitúciách, na čele ktorých sú činitelia DS.

VI.

Obsadenie ústredného sekretariátu

Predsedníctvo strany vymenuje dvoch ďalších gen. tajomníkov, a to dr. Kempného a dr. Bugára, ktorí si podelia agendu doterajšieho generálneho tajomníka dr. Hodžu takto: dr. Hodža má mať veci politické, dr. Bugár veci organizačné a dr. Kempný veci hospodárske. Mimo toho dr. Kempný bude aj členom finančnej komisie strany. Generálni tajomníci sa dohodnú o postupe pri vybavovaní zásadných vecí a o vzájomnom informovaní sa. Užšie predsedníctvo obsadí /5-6/ miest na Ústrednom sekretariáte. Neoblúbení tajomníci a tí, ktorí sa neosvedčili, budú nahradení inými, spôsobnejšími podľa náboženských pomerov jednotlivých krajov.

VII.

Doplnenie predsedníctva DS a zmeny v Zbore povereníkov a vláde.

Na uprázdnené miesto podpredsedu bude ustanovený kanonik Cvinček. Na dve voľné miesta predsedníctva budú kooptovaní dr. Harčár a dr. Böhm. Pri rekonštrukcii vlády a Zboru povereníkov zástupcov strany určí užšie predsedníctvo. V Národnom fronte bude zasadať dr. Kempný namiesto dr. Kvetku.

VIII.

Časopis Demokratické hlasy bude slúžiť katolíckej verejnosti, a za tým účelom budú prevedené potrebné zmeny v redakcii a administrácii. Vedenie tohoto denníka bude po stránke ideovej, administratívnej a hospodárskej podliehať priamo užšiemu predsedníctvu strany. Užšie predsedníctvo má právo určiť pre tento časopis osobitného majiteľa. Redakcia i tlač

Demokratických hlasov bude premiestnená podľa možnosti buď do Bratislavy alebo do Žiliny, v čo najkratšom čase. Všetky tlačové orgány DS budú propagovať zásady tu uvedené.

IX.

Užšie predsedníctvo vynaloží všetko úsilie, aby do volebnej kampane boli všetky vrstvy národa, ako evanjelické tak i katolícke, a to politicky, organizačne i cestou tlače, aby volebný výsledok strany bol čo najúspešnejší. Za týmto účelom užšie predsedníctvo sa vynasnaží zapojiť na celom území všetkých schopných, nekompromitovaných a demokratickým ideálom oddaných katolíkov. Členovia predsedníctva sa zaväzujú svojou čťou, že vykonajú všetko, aby tieto opatrenia podľa svojej – boli prijaté príslušnými orgánmi strany, resp. vtelené pri najbližšej príležitosti do organizačného poriadku. Do konca tohoto týždňa bude zvolaný užší výkonný výbor, ktorému bude táto dohoda k osvojeniu. Na tomto zasadnutí užšieho výkonného výboru bude schválený a zredigovaný ohlas, o ktorom je zmienka v bode I.

X.

Páni kanoník Ondrej Cvinček, Ing. Kornel Fillo a dr. Kempný sa osvedčujú, že – apríla oznámia Národnému frontu, že sa prihláška Štvrtej strany /Kresťansko-republikánskej/ do Národného frontu za ich osoby sa stáva bezpredmetnou.

Bratislava, dňa 30. marca 1946.

dr. Lettrich v. r., Ján Ursíny v. r., Ing. Jozef Styk v. r., dr. Matej Josko v. r., Rudolf Fraštacký v. r., dr. Samo Belluš v. r., dr. Fedor Hodža v. r., Andrej Cvinček, v. r., Ing. Kornel Fillo v. r., dr. Ján Kempný v. r., dr. Miloš Bugár v. r.

Dohoda ako ju uverejnil Slovák v Amerika 10. 12. 1946.

Husák, G.: Z bojov o dnešok. Bratislava 1973, s. 222 – 226.

Dokument č. 48.

Leták Demokratickej strany z apríla 1946, v ktorom A. Cvinček vysvetľuje príčiny podpísania Aprílovej dohody.

V duchu demokratickej jednoty

Posledné mesiace odohrával sa za kulisami slovenského politického života boj **o slovenských katolíkov**.

Išlo o to, aby skoro 80- percentná väčšina slovenských katolíkov, ktorá je v československej politike mimoriadne dôležitým a pre slovenskú politiku rozhodujúcim činiteľom, bola primerane svojmu počtu a významu politicky reprezentovaná.

Dnes si každý musí uvedomiť, že na Slovensku sa bez katolíkov nedá naddho a šťastne vládnúť a že Republiku bez politickej účasti slovenských katolíkov nemožno bezpečne budovať. Možno povedať, že do akej miery sa podarí zapojiť slovenských katolíkov do československého politického života, do takej miery sa podarí aj šťastná a trvalá úprava česko-slovenského pomeru. Dnes sú slovenskí katolíci nie v takej situácii, aby ich reprezentoval ktosi, kto je ich štítu cudzí a pre ich program politicky neúnosný. Vidím to sám a po mnohoročných politických skúsenostiach s radosťou priznávam, že slovenským katolíkom dorástla taká skvelá reprezentácia, že sa nemusia obávať budúcnosti. Správne sa